

Taloudellinen väkivalta

Kätkeyt äänet

15.6.2023

VAASAN ENSI- JA
TURVAKOTI
VÅSA MÖDRA- OCH
SKYDDSEH RY

VIOLA
VÄKIVALLASTA
VAPAAKSI RY

TALOUDELLINEN VÄKIVALTA TUTUKSI
-hanke (2021-2024)

TALOUDELLINEN
VÄKIVALTA
TUTUKSI

Ikääntyneiden kohtaama **taloudellinen väkivalta**

- Taloudellinen väkivalta tutuksi -hanke
- Mitä taloudellinen väkivalta on?
- Ikäihmiset erityisen haavoittuvassa asemassa
- Hankkeen havaintoja ja tuloksia

**TALOUDELLINEN
VÄKIVALTA TUTUKSI**

-hanke (2021-2024)

Taloudellinen väkivalta tutuksi -hanke

- Valtakunnallinen hanke 1.5.2021 – 30.4.2024, jota toteuttavat Viola – väkivallasta vapaaksi ry ja Vaasan ensi- ja turvakoti ry hankekumppaniensa kanssa
- Lisätietoa ja materiaaleja: www.taloudellinenvakivalta.fi
- Hankkeen tavoitteet:

ILMIÖN YMMÄRTÄMINEN

Tehdään tunnetuksi taloudellisen väkivallan ilmiötä ja sen seurauksia. Ilmiö tunnistetaan ja sen sen kohteena olevat ymmärtävät olevansa taloudellisen väkivallan kokijoita.

AMMATTILAISTEN OSAAMINEN

Lisätään ja kehitetään auttamiskäytänteitä sekä ammattilaisten osaamista ja verkostoitumista. Ammattilaisten taidot auttaa kasvavat ja heidän keskinäinen verkostoitumisena lisääntyy.

KOKIJOIDEN AUTTAMINEN

Helpotetaan uhrien kokonaistilannetta ja pääsyä neuvonnan, ohjaamisen ja palveluiden piiriin. Kehitetään uusia auttamisen muotoja.

ILMIÖN TUNNETTUUS

Lisätään tietoisuutta, ymmärrystä ja osaamista taloudellisen väkivallan kysymyksissä. Nostetaan esiin muutostarpeita auttamisrakenteissa ja -käytänteissä.

**TALOUDELLINEN
VÄKIVALTA TUTUKSI**

-hanke (2021-2024)

Miksi on tärkeää puhua ja lisätä tietoutta taloudellisesta väkivallasta?

- Tiedon puute, puutteellisesti tunnistettu ilmiö
 - Kun taloudellinen väkivalta osataan tunnistaa ja nimetä, myös avunsaanti helpottuu
- Haasteet auttamistyössä, puutteet auttamisjärjestelmässä
 - Kokijat eivät saa tarvitsemaansa moniammatillista apua
- Yllättävän yleinen ongelma
 - Yksilöiden ja perheiden ongelmien takana usein raha
 - Yhteys muuhun lähisuhdeväkivaltaan, perhesurmiin
- Kielteiset, pitkäkestoiset seuraukset kokijoille
- Puutteet kokijan oikeussuojassa

Riitelyä vai väkivaltaa?

Arkisista erimielisyyksistä taloudelliseen väkivaltaan

KONFLIKTIT

Arkiset
erimielisyydet

Rahariidat

VÄKIVALTA

Eskaloituneet
rahakonfliktit

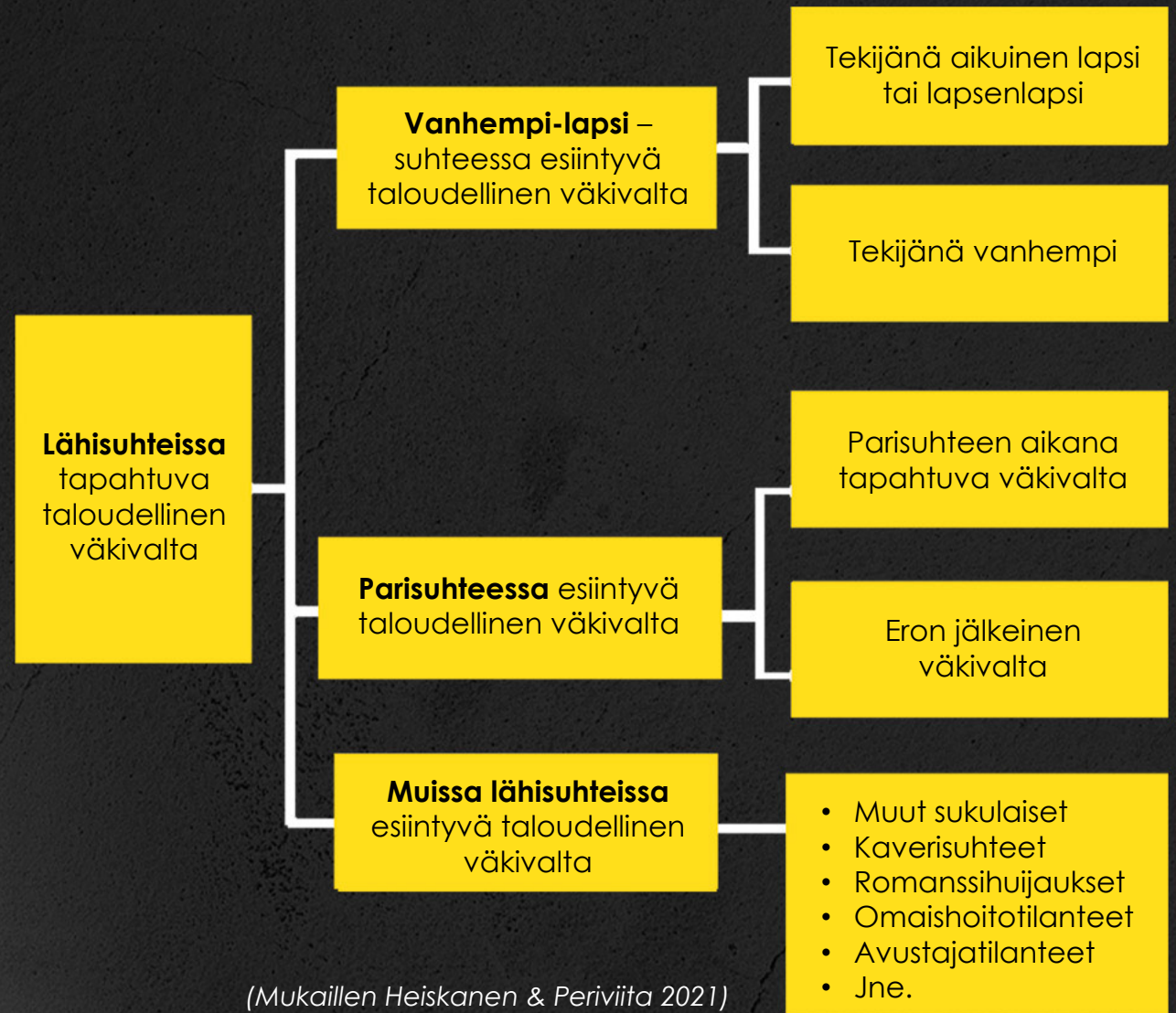
Taloudellinen
väkivalta

(Lähde: Kaittila 2017)

Taloudellisen väkivallan määritelmiä:

- Toimintaa, jossa toisen ihmisen itsemääräämisoikeutta rajoitetaan tai loukataan talouteen liittyvissä asioissa (THL 2020)
- Toisen ihmisen kontrollointia, hallintaa, hyväksikäyttöä, alistamista, vallankäyttöä tai kiristämistä rahaa tai muuta omaisuutta vallan välineenä käyttäen (Jokinen 2000)

Lähisuhteissa tapahtuva taloudellinen väkivalta

(Mukaillen Heiskanen & Periviita 2021)

Ikääntyneiden kohtaama taloudellinen väkivalta

- **Rahaan liittyvä kontrollointi**
 - Lisää väkivallankokijan riippuvuutta tekijästä
 - Esiintyy usein yhdessä muiden väkivallan muotojen kanssa
- **Taloudellinen hyväksikäyttö**
 - Voi olla räikeää tai tapahtua harmaalla alueella
- **Romanssihuijaukset**
- **Eron jälkeinen taloudellinen väkivalta**
 - Väkivalta saa uudenlaisia piirteitä eron jälkeen
- **Avun hakemisen erityisiä haasteita**
 - kokija ei tunnista tilannettaan
 - hyväksikäytetyksi tuleminen tunteet, syyllisyys, häpeä, kaltoinkohtelun piilottelu
 - tunneside tekijään, tekijälle ei haluta seurauksia
 - mahdollinen riippuvuussuhde tekijään ja taloudelliset syyt
 - pelko seurauksista, kostosta
- Kuten muullakin lähisuhdeväkivallalla, myös taloudellisella väkivallalla on **taipumus alkaa pikku hiljaa, jatkua ja ajan myötä raaistua**

Ikääntyneiden kohtaaman **taloudellisen väkivallan erityispiirteitä**

- Ikääntyneen **rahankäyttöön puuttuminen vasten tahtoa**, mielipiteen tai älykkyyden vähättely raha-asioissa
- **Ikääntyneen hyväntahtoisuutta, avun tarvetta, luottamusta tai sairauden takia alentunutta arviointikykyä käytetään hyväksi** taloudellisen hyödyn tavoittelemiseksi
 - Kohtuuton ”palkka” avustamisesta ja välistä vetäminen asioita hoitaessa
 - Rahojen tai muun omaisuuden (esim. tavaroiden, auton, asunnon, lääkkeiden) käyttöä tai myymistä ilman hänen lupaansa
 - Toisen elämän kustantaminen väkivallan tai sen uhan vuoksi
 - Toisen velkojen maksaminen tai lainan ottaminen toisen puolesta
 - Asiakirjoja tehdessä:
 - Painostaminen asiakirjojen tekemiseen (testamentti, ennakkoperintö, valtakirja, lahja, laina..)
 - Asiakirjojen väärentäminen tai luottamuksen väärinkäyttäminen
- **Rahojen tai muun omaisuuden eriasteinen kiristäminen**, kuten esimerkiksi väkivallanteolla, itsemurhalla, hoidotta jättämisellä tai hylkäämisellä uhkailemalla
- **Avutta jättäminen tai muu laiminlyönti** (esim. ikäihmisen palveluissa säästäminen omien motiivien pohjalta)

**TALOUDELLINEN
VÄKIVALTA TUTUKSI**

-hanke (2021-2024)

Laki ei tunne taloudellista väkivaltaa

TALOUELLINEN VÄKIVALTA

- ❖ Petos
 - ❖ Väärennös
 - ❖ Velallisten epärehellisyys
 - ❖ Kavallus
 - ❖ Varkaus
 - ❖ Identiteettivarkaus
 - ❖ Jne.
- ❖ Pahoinpitely
 - ❖ Vapauden riisto
 - ❖ Kunnianloukkaus
 - ❖ Laiton uhkaus
 - ❖ Vainoaminen
 - ❖ Kotirauhan rikkominen
 - ❖ Jne.

Tuloksia ja havaintoja

- Ilmiön parempi tunnistaminen ja sanoittaminen eri palveluissa ensisijaisen tärkeää
 - Apu pirstaloitunut, ei kuulu "kenenkään tontille"
 - Ammattilaisten osaamista vahvistettava ja auttamisen keinoja lisättävä
- "Haurastuneen toimijuuden" tunnistaminen ja huomiointi
 - Asiakas tarvitsee apua toimiessaan viranomais- ja auttajaverkostossa
 - Moniammatillinen, koordinoitu auttaminen tärkeää
- Asiakkaan juridisen avun tarve on suuri
 - Kokijan tilanne voi olla monimutkainen ja epäselvä
 - Asiakas ei usein tietoinen oikeuksistaan ja mahdollisuuksistaan selvitä tilanteesta
 - Oikeussuojaa parannettava
- Oikeusjärjestelmän (väärin)käyttö koston välineenä
 - Yleistä mm. eron jälkeisen väkivallan / "taloudellisen vainon" keinona
- Riskien tunnistaminen ja arviointi
 - Taloudellisen väkivallan kokija kohtaa usein myös muuta lähisuhdeväkivaltaa
 - Ero väkivaltaisesta kumppanista on suhteen riskialttein ajankohta → turvallisuussuunnittelu

**TALOUDELLINEN
VÄKIVALTA TUTUKSI**

-hanke (2021-2024)

Yhteystiedot

VAASAN ENSI- JA
TURVAKOTI
VASA MÖDRA- OCH
SKYDDSEHEM RY

VIOLA
VÄKIVALLASTA
VAPAAKSI RY

Hanna Nylén

Hankesuunnittelija
Hanna Nylén
Puh. 050 5838 321
hanna.nylen@violary.fi

Tita Yli-Kätkä

Hanketyöntekijä
Tita Yli-Kätkä
Puh. 050 340 9450
tita.yli-katka@vaasanturvakoti.fi

www.taloudellinenvakivalta.fi

Facebook: Taloudellinen väkivalta tutuksi

Instagram: taloudellinenvakivalta

**TALOUDELLINEN
VÄKIVALTA TUTUKSI**

-hanke (2021-2024)